

Vývoj mezd a cen potravin

Zuzana Hasanová

SQL projekt zpracovávající data o vývoji mezd a cen potravin a vlivu HDP na tyto ukazatele. Data pocházejí z veřejně dostupných sad otevřených dat. V tomto projektu jsem si připravila vlastní datový podklad tak, aby bylo možné zodpovědět 5 předem určených výzkumných otázek. Každá odpověď je podložena konkrétními vybranými daty.

Tvorba vlastního datového podkladu (primární a sekundární tabulky):

Ze čtyř sad otevřených dat jsem vytvořila primární tabulku sdružující data o vývoji mezd v různých odvětvích a cen základních potravin. Při výběru časového rámce pro svůj datový podklad jsem vycházela z toho, že výzkumné otázky pracují s jednotkou roku. Data o mzdách jsou v původní sadě uváděna za kalendářní čtvrtletí, bylo tedy nutné získat roční průměry. Ceny základních potravin jsou podrobně uvedeny dokonce za jednotlivé týdny, ty bylo tedy také nutné zprůměrovat na roční hodnoty. Jako časové období jsem zvolila roky **2006 - 2018**, jelikož po tuto dobu jsou kompletní data v mnou vybraných datových sadách. A to s jednou výjimkou: z této analýzy jsem musela vyloučit kategorii potravin *Jakostní víno bílé*, protože pro ni nejsou za zvolené časové období data úplná. Pro tvorbu své primární tabulky jsem vybrala pouze ty atributy, které přímo potřebuji k zodpovězení výzkumných otázek. Sekundární tabulku jsem vytvořila spojením dvou jiných datových sad. Časový rámec jsem sjednotila s první tabulkou, tedy na roky **2006 - 2018**.

Odpovědi na výzkumné otázky:

1. Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?

Průměrné mzdy v průběhu let převážně rostou. Najdou se však některé roky a konkrétní odvětví, v nichž došlo k meziročnímu poklesu výše mezd. Nejčastěji k tomu došlo v odvětví *Těžba a dobývání* (roky 2009, 2013, 2014 a 2016), dále pak v oblasti *Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. Vzduchu* (roky 2011, 2013 a 2015), *Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení* (roky 2010 a 2011), *Profesní, vědecké a technické činnosti* (roky 2010 a 2013), *Činnosti v oblasti nemovitostí* (roky 2009 a 2013), *Ubytování, stravování a pohostinství* (roky 2009 a 2011). Pokles je v naprosté většině do 5%, pouze u *Peněžnictví a pojišťovnictví* byl pokles v roce 2013 vyšší a to na úrovni téměř 9%.

2. Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?

Pracovník s průměrnou mzdou roku **2006**, která činila **21 165 Kč**, by si mohl za svůj plat koupit **1 313** kilogramů chleba (konzumní kmínový) nebo **1 466** litrů mléka (polotučné pasterované). V roce **2018** by to pak bylo s průměrnou mzdou **33 091 Kč** podobné množství chleba (**1 365** kilogramů), nicméně mléka by si mohl koupit výrazněji více než před 12 lety, a to **1 670** litrů.

V podrobnější tabulce jsou k dispozici data o situaci pracovníků v konkrétních odvětvích. Nejhuře na tom by sektor Ubytování, stravování a pohostinství se **724** kilogramy chleba za průměrnou mzdu v roce **2006** a **795** kilogramy v roce **2018**. U mléka se pak jednalo

o hraniční hodnoty **808** litrů mléka v roce **2006** a **972** litrů v roce **2018**. Naopak nejlépe si vedli v roce **2006** pracovníci v oblasti Peněžnictví a pojišťovnictví. Se svou průměrnou mzdou mohli pořídit **2 483** kilogramů chleba nebo **2 772** litrů mléka. V roce **2018** je jsou pak na prvním místě pracovníci v odvětví Informační a komunikační činnosti. Ti by nakoupili za průměrnou mzdu **2 340** kilogramů chleba nebo **2 862** litrů mléka. Ostatní pracovníci se pohybovali v tomto rozmezí.

3. Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší percentuální meziroční nárůst)?

Cena většiny potravin vybraných kategorií v souhrnu za období **2006 - 2018** vzrostla. Pouze u dvou potravin: *Cukr krystalový* a *Rajská jablka červená kulatá* došlo v souhrnu k cenovému poklesu. Nejpomaleji ve vybraném období zdražovaly *Banány žluté* – v souhrnu vykazovaly nejnižší pozitivní nárůst ceny. Po nich následuje kategorie *Vepřová pečeně s kostí*. Naopak *Papriky* a *Máslo* zdražovaly ve vybraném období nejrychleji.

4. Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?

Ve vybraném časovém období let **2006 - 2018** takový rok nebyl. Nejvíce se tomu blížil rok **2013**, kdy ceny potravin narostly oproti růstu mezd (resp. toho roku propadu) o téměř **7%**. Dále pak rok **2012**, kdy byl rozdíl v růstu téměř pětiprocentní. Mimo tyto dva roky byla tedy situace pro pracovníky příznivá – jejich platy rostly buď více nebo jen o málo méně než ceny základních potravin.

5. Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Na základě tohoto omezeného množství dat by se nabízelo říci že spíše ano. HDP výrazněji (o minimálně **5%**) vzrostlo ve vybraném časovém období celkem **3x**, v letech **2007**, **2015** a **2017**. Při růstu HDP v roce **2007** (o **5,57%**) došlo ke shodně výraznějšímu (více než **5%**) růstu cen i mezd, a to jak v roce **2007** tak i v roce **2008**. V roce **2017** se situace opakovala pouze s tím rozdílem, že růst cen v roce následujícím nebyl tak výrazný (pouze přes **2%**). Naproti tomu zcela jinak tomu bylo v roce **2015**, kdy HDP vzrostlo o více než **5%**, ale tento výraznější růst nebyl v tomto a následujícím roce zaznamenán ani u mezd, ani u cen základních potravin (ty se naopak snížily).

Nickname na Discordu: zuzkah.